

Huvudman

Båktorp Aktiebolag,
Org. nr. 556483-4363

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Båktorp skola i Nyköpings kommun; nu fråga om återkallelse av godkännande enligt 26 kap. 13 § skollagen (2010:800)

Beslut

Skolinspektionen återkallar med stöd av 26 kap. 13 § skollagen godkännandet för Båktorp Aktiebolag som huvudman för Båktorp skola i Nyköpings kommun att bedriva utbildning för årskurs 7-9 i grundskolan. Återkallandet gäller från och med den 20 juni 2024.

Genom återkallandet upphör alla godkännanden¹ att bedriva utbildning för årskurs 7-9 i grundskolan att gälla för Båktorp Aktiebolag.

Båktorp Aktiebolag har i enlighet med ovanstående inte rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Skolinspektionen förordnar med stöd av 26 kap. 16 § skollagen att återkallandet ska gälla även om det inte har vunnit laga kraft.

Beslutet får enligt 28 kap. 2 § skollagen överklagas, se bilaga.

¹ Skolverkets beslut den 11 januari 1995, dnr 94:1172 och den 18 oktober 2007, dnr 47-2007:3065 samt Skolinspektionens beslut den 21 januari 2009, dnr 34-2008:158.

Om ärendet

Båktorp skola är en grundskola, med huvudman Båktorp Aktiebolag, som erbjuder utbildning för elever i årskurs 7-9. Omkring 60 elever är inskrivna vid skolenheten. Utöver skolverksamheten bedriver huvudmannen även HVB-hem.

Skolinspektionen inledde under hösten 2022 utifrån inkomna uppgifter en tillsyn av Båktorp skola belägen i Nyköpings kommun. Skolinspektionen kontrollerade om verksamheten vid Båktorp skola följde gällande bestämmelser om delar av områdena undervisning, frånvaro, särskilt stöd och utformning av åtgärdsprogram, bedömning och betygsättning, trygghet, studiero och arbetet mot kränkande behandling, grundläggande förutsättningar för skolenheten samt förutsättningar för utbildningen. Skolinspektionen genomförde även en ägar- och ledningsprövning samt en prövning av huvudmannens ekonomiska förutsättningar.

Tillsynsbesök genomfördes vid två tillfällen. Vid det första besöket, som genomfördes den 8 och 9 december 2022, omfattade tillsynen främst området trygghet, studiero och arbetet mot kränkande behandling. Vid tillsynsbesöket genomfördes intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn. Utredarna genomförde också lektionsobservationer. Som en del av tillsynen granskades även dokumentation, bland annat skolenhetens plan mot kränkande behandling, ordningsregler, kränkingsanmälningar med tillhörande utredningar samt förteckning över personal.

Skolinspektionen beslutade att utöka tillsynen med ytterligare områden under våren 2023. Vid det andra tillsynsbesöket, som genomfördes den 15 och 16 februari 2023, kontrollerades om verksamheten vid Båktorp skola följde gällande bestämmelser om undervisning, frånvaro, särskilt stöd och utformning av åtgärdsprogram, bedömning och betygsättning samt grundläggande förutsättningar för skolenheten. Vid besöket genomfördes intervjuer med lärare, personal i elevhälsan och rektorn. Utredarna genomförde även lektionsobservationer. Även dokument granskades, bland annat skolenhetens timplan, rutiner kring extra anpassningar och särskilt stöd, stöddokumentation i form av bland annat pedagogiska utredningar och åtgärdsprogram för enskilda elever, frånvarostatistik från höstterminen 2022 samt elev- och lärarscheman. Huvudmannen yttrade sig över allt material av betydelse för beslutet.

Skolinspektionen beslutade den 10 maj 2023 att förelägga Båktorp Aktiebolag att vid vite av 300 000 kr senast den 20 oktober 2023 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande undervisning och lärande, särskilt stöd och utformning av åtgärdsprogram, utredning av frånvaro och fjärrundervisning. Avseende bristen att huvudmannen inte bedrev utbildning vid Båktorp skola i enlighet med sitt godkännande skulle åtgärden dock ha vidtagits senast 14 augusti 2023. Skolinspektionen bedömde i beslutet att bristerna var så pass allvarliga att de utgjorde ett allvarligt missförhållande.

Vidare beslutade Skolinspektionen den 10 maj 2023 att förelägga Båktorp skola att senast den 20 oktober 2023 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande

förebyggande arbete för att skapa trygghet och studiero, åtgärdande arbete för att motverka kränkande behandling samt betygsättning och betygs katalog.

Båktorp Aktiebolag inkom den 15 augusti 2023 med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av bristen avseende att huvudmannen inte bedrev utbildning vid Båktorp skola i enlighet med sitt godkännande. Den 19 oktober 2023 inkom Båktorp Aktiebolag med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av övriga delar i föreläggandet. Den 2 november 2023 inkom Båktorp Aktiebolag med en komplettering till redovisningen av vidtagna åtgärder.

Skolinspektionen genomförde den 9, 15 och 16 november 2023 ytterligare besök vid Båktorp skola som en del av uppföljningen. Under besöken genomfördes intervjuer med elever, lärare, elevhälsa och rektorn. Utredarna genomförde också lektionsobservationer. Skolinspektionen har även tagit del av dokumentation bland annat avseende särskilt stöd, frånvaro, lärarschema, förteckning över undervisande personal, betygsmatriser och utredningar av kränkande behandling. Även vårdnadshavare har intervjuats. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Båktorp Aktiebolag har följt tidigare föreläggande och vidtagit åtgärder samt om påtalade brister och det allvarliga missförhållandet har avhjälpats.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen till övervägande delar inte följt tidigare föreläggande och att det fortsatt finns allvarliga brister vid Båktorp skola. Bristerna rubbar på ett allvarligt sätt förutsättningarna för verksamheten. Bristerna utgör således ett allvarligt missförhållande.

Skolinspektionen konstaterar att det finns allvarliga brister i de delar av verksamheten som är helt avgörande för att leva upp till de krav som finns på huvudmän gällande den utbildning de tillhandahåller. Omfattande delar av undervisningen vid Båktorp skola bedrivs inte av de lärare som är anställda som ansvariga för undervisningen utan bedrivs istället av andra i personalen. I flera ämnen utgår inte heller undervisningen vid schemalagda lektionstillfällen från syfte och centralt innehåll i det aktuella ämnet och i ett flertal ämnen får inte eleverna den undervisningstid de har rätt till. Detta är i sig mycket allvarliga brister i utbildningen och försvårar även möjligheterna för eleverna att nå målen för utbildningen. Utifrån de brister som framkommit i ovan nämnda delar kan Skolinspektionen konstatera att den schemalagda tid som eleverna har haft vid Båktops skola i många delar inte är att betrakta som undervisning i skollagens mening. Skolinspektionen konstaterar därutöver att flera elever fått godkända betyg i vissa ämnen trots att de inte undervisats utifrån allt syfte och centralt innehåll och gått miste om väsentliga delar av den garanterade undervisningstiden. Detta är problematiskt för den enskilde eleven som kan ha fått betyg i ämnen utan att ha uppnått adekvata kunskapskrav, men också ut ett rättssäkerhetsperspektiv

då betyg satts på felaktiga grunder. Den sammantagna bedömningen är att bristerna är omfattande och löper genom hela den centrala och grundläggande process i verksamheten som gäller planering och genomförande av undervisningen samt bedömning och betygsättning av elevernas kunskaper.

Utöver dessa brister inom de mest basala delarna av utbildningen bedömer Skolinspektionen att det även föreligger brister i skolans arbete med särskilt stöd till eleverna och beslut om anpassad studiegång. Om inte elevers behov av stöd utreds på rätt sätt och rätt stödinsatser sätts in eller om beslut om anpassad studiegång fattas på fel grunder riskerar det att allvarligt försvåra möjligheterna för eleverna att nå målen för utbildningen. Brister har även konstaterats när det gäller att utreda elevers frånvaro och upprepat ordningsstörande beteende samt gällande betygskatalog.

Skolinspektionen har också funnit brister i huvudmannens ansvarstagande när det gäller språkval samt att anordna praktisk arbetslivsorientering (prao) för eleverna. Även detta är obligatoriska delar av utbildningen där det finns omfattande brister i skolans och huvudmannens arbete.

En fullständig genomgång av de konstaterade bristerna samt den utredning och rättsliga reglering som ligger till grund för Skolinspektionens beslut följer nedan.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen har inte följt det tidigare föreläggandet och ytterligare brister har tillkommit

Undervisningen bedrivs inte av lärare

Skolinspektionens tidigare beslut

Skolinspektionen konstaterade i beslut den 10 maj 2023 att undervisningen i ämnena matematik samt idrott och hälsa inte bedrevs av lärare i skollagens mening och att det inte heller fanns någon lärare som ansvarade för undervisningen.

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I huvudmannens redovisning av åtgärder som inkom till Skolinspektionen den 19 oktober 2023 har huvudmannen uppgett att undervisningen i matematik bedrivs av en legitimerad lärare som rekryterats till skolan inför läsåret 2023/2024. Vidare har huvudmannen redovisat att ingen legitimerad lärare fanns med bland de sökande till tjänsten som lärare i idrott och hälsa varför en stödpedagog anställdes

som obehörig lärare på 20 procent för att undervisa i ämnet. Skolinspektionen har tagit del av anställningsavtal för de två personerna.

Av inskickad personalförteckning över undervisande personal framgår att skolan har tre tillsvidareanställda legitimerade lärare, två visstidsanställda lärare utan legitimation samt fem tillsvidareanställda personer utan pedagogisk utbildning. Vidare framgår av personalförteckning avseende övrig personal att två behandlingspedagoger, en elevassistent och en stödpedagog samt därtill skolsköterska, logoped, kurator, psykolog och skolläkare har anställning på skolan. Av inskickade anställningsavtal framgår att stödpedagogen har en visstidsanställning i omfattningen 20 procent som olegitimerad lärare i ämnet idrott och hälsa. Vidare framgår att en av de legitimerade lärarna är anställd som speciallärare på 100 procent, men det framgår även att hen är ansvarig för undervisning i vissa ämnen.

Skolinspektionen har tagit del av elevernas klasscheman. Av dessa framgår inte vilken lärare som bedriver undervisning vid respektive tillfälle. Det framgår istället av lärarscheman vilket gör det möjligt att se vilken lärare som bedriver undervisning vid respektive lektionstillfälle. Av de lärarscheman som Skolinspektionen tagit del av framgår att undervisning i samtliga ämnen helt eller delvis bedrivs av lärare eller annan personal som, enligt rektor och lärare, inte är ansvariga för undervisningen. Av intervju med rektorn och lärare framgår att det alltid är en legitimerad lärare som är ansvarig för undervisningen men att undervisningen inte alltid bedrivs av den ansvariga läraren. Av intervju med rektorn framgår att legitimerade lärare ansvarar för såväl läsårsplanering som bedömning och betygsättning. Rektor uppger exempelvis att en legitimerad lärare ansvarar för undervisningen i ämnet idrott och hälsa men att undervisningen bedrivs av en lärare utan legitimation. Även läraren utan legitimation uppger i intervju att det är en legitimerad lärare som är ansvarig för att planera undervisningen samt bedöma och betygsätta eleverna i idrott och hälsa men att läraren utan legitimation bedriver undervisningen. Den lärare som är legitimerad och behörig i ämnet matematik uppger i intervjun att hen är ansvarig för ämnet matematik men inte bedriver undervisning för alla elever i matematik. Skolans tre legitimerade lärare uppger i intervju att de är ansvariga för de ämnen de är behöriga i men även för ämnen de inte är behöriga i. Detta på grund av att det inte finns legitimerade lärare med behörighet i samtliga ämnen att tillgå på skolan. Avseende vad det innebär att vara ansvarig lärare framkommer olika uppgifter under intervjuer med lärarna. En lärare uppger att ansvaret innebär att läraren planerar undervisningen, vilka moment som ska genomföras samt bedömer och betygsätter eleverna. En annan lärare som är ansvarig för undervisning uppger att hen inte är ansvarig för att genomföra och bedriva själva undervisningen och ämnesinnehållet utan att hen deltar i samråd avseende bedömning och betygsättning. Enligt lärarna framgår det av lärarscheman vilken lärare som är ansvarig för undervisningen i respektive ämne. Rektor uppger istället att det framgår av betygs katalogen vem som är ansvarig lärare för undervisningen.

Av lärarscheman framgår att de legitimerade och behöriga lärarna vid vissa tillfällen själva bedriver undervisning i en undervisningsgrupp samtidigt som annan personal bedriver undervisning för annan undervisningsgrupp i ämnen som de legitimerade lärarna är ansvariga för. Exempelvis har den legitimerade läraren i matematik undervisning med årskurs 8 på måndagar från klockan 14:10 till 14:55. Samma tid undervisas årskurs 9 i matematik av en av skolans behandlingspedagoger och skolans lärarassistent. Av intervju med lärare framgår att undervisningen i en särskild undervisningsgrupp bedrivs av en stödpedagog, ensam eller tillsammans med annan personal, men att hen inte är ansvarig för någon undervisning i undervisningsgruppen. Det är skolans tre legitimerade lärare som är ansvariga för undervisningen i olika ämnen i den särskilda undervisningsgruppen men bara en av dessa deltar enligt scheman i undervisningen.

Av lärarscheman framgår att undervisningen inte alltid leds av personal som är anställd som lärare. De personer som inte är anställda som lärare är vid vissa lektionspass schemalagda ensamma eller tillsammans med annan person som inte heller har anställning som lärare. Exempelvis är den tillsvidareanställda stödpedagogen schemalagd ensam eller tillsammans med annan personal som inte är anställd som lärare sex lektionspass i svenska och svenska som andraspråk, fem lektionspass i matematik, ett lektionspass i geografi, fyra lektionspass som benämns språkval, ett lektionspass i samhällskunskap, ett lektionspass i religionskunskap, ett lektionspass i kemi, ett lektionspass i fysik, ett lektionspass i teknik och i ett lektionspass i bild per vecka. Stödpedagogen som är visstidsanställd som olegitimerad lärare i ämnet idrott och hälsa i omfattningen 20 procent är varje vecka schemalagd, inom ramen för personens anställning som stödpedagog, två lektionspass i bild, ett lektionspass i geografi, ett lektionspass i hem- och konsumentkunskap, ett lektionspass som benämns språkval samt ett lektionspass i matematik tillsammans med andra personer som inte är anställda som lärare.

Av lärarscheman framgår vidare att personer med anställning som elevassistent respektive behandlingspedagog är schemalagda vissa lektionspass ensamma eller tillsammans med andra personer som inte är anställda som lärare. Personen som är anställd som elevassistent är schemalagd sex lektionspass i svenska och svenska som andraspråk, två lektionspass i matematik, ett lektionspass i bild, ett lektionspass i fysik och ett lektionspass i teknik tillsammans med annan personal som inte heller är anställd som lärare. En av personerna som är anställd som behandlingspedagog är schemalagd ensam eller tillsammans med annan person som inte heller är anställd som lärare två lektionspass i musik, två lektionspass i bild, ett lektionspass som benämns språkval, ett lektionspass i biologi, ett lektionspass som benämns elevens val och ett lektionspass i slöjd. Den andra personen som är anställd som behandlingspedagog är schemalagd tillsammans med andra personer som inte är anställda som lärare två lektionspass i matematik, ett lektionspass i biologi, ett lektionspass som benämns elevens val, ett lektionspass i bild och ett lektionspass i slöjd.

Avseende undervisningen framgår av lärarscheman och klassscheman att eleverna i årskurs 7 ges undervisning av personer som inte är anställda som lärare vid ett eller

flera lektionspass i veckan i ämnena svenska och svenska som andraspråk, idrott och hälsa, bild, hem- och konsumentkunskap, slöjd och engelska samt på lektionspass som benämns elevens val och språkval. Eleverna i årskurs 8 ges undervisning av personer som inte är anställda som lärare vid ett eller flera lektionstillfällen i veckan i ämnena matematik och idrott och hälsa samt på lektionspass som benämns elevens val och språkval. Eleverna i årskurs 9 ges undervisning av personer som inte är anställda som lärare vid ett eller flera lektionstillfällen i veckan i ämnena matematik, svenska och svenska som andraspråk, biologi, bild, och slöjd samt på lektionspass som benämns elevens val och språkval. Eleverna i den särskilda undervisningsgruppen ges undervisning av personer som inte är anställda som lärare vid ett eller flera lektionstillfällen i veckan i ämnena svenska och svenska som andraspråk, matematik, geografi, religionskunskap, kemi, fysik, teknik, och bild samt på lektionspass som benämns språkval.

Rättslig reglering

I skollagen definieras undervisning som processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare eller förskollärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till denna lag och som syftar till utveckling och lärande genom att barn eller elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden. (1 kap. 3 § skollagen).

Enligt skollagen ansvarar en legitimerad lärare för den undervisning som han eller hon bedriver och endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. Om det inte finns någon legitimerad och behörig lärare att tillgå inom huvudmannens organisation eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna får en annan lärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En sådan lärare får som huvudregel bedriva undervisning under högst ett år i sänder och om en sådan lärare ska användas för att bedriva undervisning under längre tid än sex månader ska huvudmannen först fatta beslut om detta. Som huvudregel får endast den som har legitimation anställas som lärare inom skolväsendet utan tidsbegränsning. (2 kap. 13, 15 och 18-21 §§ skollagen).

I förarbeten till skollagen framgår bl.a. att i definitionen av undervisningsbegreppet ligger att lärandeprocessen sker under ledning av lärare. Med detta menas inte att dessa måste vara närvarande i undervisningslokalen eller motsvarande all lektionstid. Tanken är dock att för att en aktivitet ska klassas som undervisning måste en lärare ha det övergripande ansvaret för det som ska göras. (prop. 2009/10:165 s. 633).

Utöver utbildade lärare kan det finnas annan personal som deltar i skolarbetet, som t.ex. elevassistenter. Dessa kan, som ytterligare vuxna i undervisningssituationen, bidra till att skapa trygghet för eleverna och på olika sätt medverka i genomförandet av undervisningen. Vidare poängteras att

resurspersoner som inte har en utbildning för den aktuella undervisningen inte heller ska vara de som ansvarar för undervisningen. (prop. 2009/10:165 s. 262-263).

I förarbeten till skollagen anges vidare att legitimerade lärare har ett individuellt ansvar för den undervisning som han eller hon bedriver och ska kunna ställas till svars vid eventuella brister i den professionella yrkesutövningen. Lärare som inte omfattas av denna paragraf har självfallet också ett ansvar för att bedriva en så bra undervisning som möjligt, men i dessa fall är det rektorn som ytterst är ansvarig. (prop. 2010/11:20 s. 82).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen konstaterade i sitt tidigare beslut att det fanns brister i verksamheten vid Båktorp skola eftersom undervisningen i ämnena matematik samt idrott och hälsa inte bedrevs av lärare som ansvarade för undervisningen. I syfte att efterkomma föreläggandet har huvudmannen anställt en legitimerad lärare för att bedriva undervisning i matematik och en olegitimerad lärare för att bedriva undervisning i idrott och hälsa. Trots detta konstaterar Skolinspektionen att det fortsatt finns lektioner i matematik samt idrott och hälsa där undervisningen inte bedrivs av de personer som anställts för ändamålet. Undervisningen bedrivs istället av personer som inte är anställda för att bedriva eller ansvara för undervisningen, exempelvis elevassistent eller behandlingspedagog. Rektorn har vidare i intervju med Skolinspektionen uppgett att den som rektorn anser är ansvarig för undervisningen inte är den som bedriver undervisningen. Detta förhållningssätt är inte i linje med gällande lagstiftning av vilken det framgår att den som bedriver undervisningen också är den som är ansvarig för densamma. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen att den tidigare konstaterade bristen, att undervisningen i matematik och idrott och hälsa inte bedrivs av lärare som ansvarar för undervisningen, kvarstår och att huvudmannen inte följt föreläggandet i denna del. Därutöver har det vid tillsynen framkommit att det även i andra ämnen är så att undervisning bedrivs av personer som inte är anställda som lärare. Detta innebär att huvudmannen bryter mot författningarnas krav även i relation till undervisningen i dessa ämnen. Nedan följer en specificering av bristen per ämne.

Matematik

Undervisning i årskurs 8, 9 samt i den särskilda undervisningsgruppen bedrivs av personal som inte är anställd som lärare.

Idrott och hälsa

Undervisning i årskurs 7 och 8 bedrivs av personal som inte är anställd som lärare.

Svenska och svenska som andraspråk

Undervisning i årskurs 7, 9 samt i den särskilda undervisningsgruppen bedrivs av personal som inte är anställd som lärare.

Elevens val

Undervisning vid lektionspass som benämns elevens val i årskurs 7, 8 och 9 bedrivs av personal som inte är anställd som lärare.

Språkval

Undervisning vid lektionspass som benämns språkval bedrivs i årskurs 7, 8 och 9 samt i den särskilda undervisningsgruppen av personal som inte är anställd som lärare.

Religionskunskap

Undervisning i den särskilda undervisningsgruppen bedrivs av personal som inte är anställd som lärare.

Slöjd

Undervisning i årskurs 7 och 9 bedrivs av personal som inte är anställd som lärare.

Engelska

Undervisning i årskurs 7 bedrivs av personal som inte är anställd som lärare.

Biologi

Undervisning i årskurs 9 bedrivs av personal som inte är anställd som lärare.

Bild

Undervisning i årskurs 7 och 9 samt i den särskilda undervisningsgruppen bedrivs av personal som inte är anställd som lärare.

Geografi

Undervisning i den särskilda undervisningsgruppen bedrivs av personal som inte är anställd som lärare.

Kemi

Undervisning i den särskilda undervisningsgruppen bedrivs av personal som inte är anställd som lärare.

Fysik

Undervisning i den särskilda undervisningsgruppen bedrivs av personal som inte är anställd som lärare.

Teknik

Undervisning i den särskilda undervisningsgruppen bedrivs av personal som inte är anställd som lärare.

Hem- och konsumentkunskap

Undervisning i årskurs 7 bedrivs av personal som inte är anställd som lärare.

Brister i undervisningens omfattning och innehåll samt betygsättning

Skolinspektionens tidigare beslut

Skolinspektionen konstaterade i det tidigare beslutet att huvudmannen inte säkerställde att eleverna gavs den garanterade undervisningstid de har rätt till i ämnena matematik, svenska och svenska som andraspråk, teknik, fysik, kemi, engelska, hem- och konsumentkunskap, bild, slöjd, idrott och hälsa, musik samt ämnen som ska erbjudas inom ramen för språkval.

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Huvudmannen har i redovisning av åtgärder inkommit med huvudmannens beslutade timplan samt klass- och lärarscheman.

Garanterad undervisningstid, undervisningens innehåll samt betygsättning

Svenska och svenska som andraspråk

Enligt huvudmannens beslutade timplan framgår att eleverna ska undervisas 290 timmar i svenska och svenska som andraspråk. Enligt schema framgår att det finns schemapositioner som avser svenska och svenska som andraspråk i omfattningen 271 timmar. Av intervju med lärare och elever framgår att undervisningen under lektionspassen i svenska och svenska som andraspråk, som är schemalagda klockan 8:30 till 8:45 fyra dagar i veckan för årskurs 7 och tre dagar i veckan för årskurs 8 och årskurs 9, inte omfattas av syfte och centralt innehåll i ämnena svenska och svenska som andraspråk. I intervju med elever uppges att tiden bland annat används för att se på tv-sända nyheter, till att läraren informerar om upplägget för dagen och att det är en samling som även oftast avslutas innan utsatt tid på schemat. Av intervju med lärare framgår att undervisningen enligt schemat ska avse ämnet svenska och svenska som andraspråk men att det varierar från vecka till vecka vilket ämne som eleverna undervisas i. En lärare uppges att inför att nationella prov ska genomföras kan lektionspassen användas till förberedelser för de nationella proven. En annan lärare uppges att eleverna kan påbörja en uppgift i vilket ämne som helst och att eleverna sedan fortsätter med den uppgiften och det ämnet under eftermiddagens lektionspass som enligt schemat benämns språkval. Ytterligare en lärare uppges att lektionspasset används till att förbereda eleverna för dagen och prata om vilka ämnen eleverna kommer ges undervisning i. Rektorn uppges att tiden för lektionspasset tillgodoräknas som garanterad undervisningstid i ämnena svenska och svenska som andraspråk. Vidare uppges rektorn att det inte alltid är kvalitet på det undervisningspasset då det mer handlar om en samling för att starta dagen, men att det avseende garanterad undervisningstid räknas som tid i ämnet svenska.

Av betygs kataloger som Skolinspektionen tagit del av framgår att eleverna fått betyg i ämnet svenska och svenska som andraspråk.

Idrott och hälsa

Av huvudmannens beslutade timplan framgår att eleverna ska undervisas 280 timmar i ämnet idrott och hälsa. Enligt schema undervisas eleverna 277,5 timmar. Av en elevintervju framgår att lektionspasset i idrott och hälsa som är från klockan 8:45 till 9:05 fyra dagar i veckan avser en promenad och att eleverna aldrig fått någon skoluppgift att genomföra under promenaden. Av en annan elevintervju framgår att eleverna under promenaden får göra vad de vill och att det endast är kopplat till ämnet idrott och hälsa för att eleverna är fysiskt aktiva. Av intervju med lärare framgår att promenaden är viktig i avseende att genomföra samtal mellan elever och lärare. En lärare uppger att syftet med promenaderna är att eleverna ska få mental återhämtning och självinsikt. En annan lärare uppger att promenaden är hälsofrämjande och att eleverna under promenaden ges möjlighet att berätta om något bekymrar dem avseende skolan. Vidare framgår av intervju med lärare att det inte förekommer några uppgifter i ämnet idrott och hälsa som ska genomföras utan att lärarna under promenaden samtalar med eleverna för att höra hur eleverna mår och se till att eleverna får en bra dag. Av intervju med rektorn framgår dock att det finns en planering för vilka delar av ämnet idrott och hälsa som ska ingå i promenaden och att det avser friskvård, hälsa, motion, friluftsliv och naturupplevelser. Vidare framgår av intervju med rektorn att lektionsinnehållet under promenaden inte är betyggrundande eller något som eleverna blir bedömda på utan att det mer är själva rörelsen som räknas in i ämnet idrott och hälsa.

Av betygskataloger som Skolinspektionen tagit del av framgår att eleverna fått betyg i ämnet idrott och hälsa.

Slöjd

Av huvudmannens beslutade timplan framgår att eleverna ska ges 140 timmars undervisning i slöjd. Av schema framgår att eleverna ges 120,25 timmars undervisning i ämnet slöjd.

Av intervju med rektorn och elever framgår att eleverna inte ges undervisning i arbete med materialen trä och metall i ämnet slöjd. Av intervju med rektorn framgår att det finns en lokal för undervisning i slöjd för arbete med materialen trä och metall men att eleverna på skolan inte ges undervisning i ämnet för att eleverna saknar impuls kontroll och att det innebär en risk att låta eleverna hantera verktyg. Av intervju med elever framgår att de under lektionspassen i slöjd har städad borden, lärt sig att städa, pysslat, handarbetat och stickat. De uppger vidare att de inte har haft någon undervisning i trä och metallslöjd.

Av betygskataloger som Skolinspektionen tagit del av framgår att eleverna fått betyg i ämnet slöjd.

Naturorienterande- och samhällsorienterande ämnen

Av huvudmannens beslutade timplan framgår att den inte överensstämmer med den stadieindelade timplanen som anges i skolförordningen avseende natur- och

samhällsorienterande ämnen. Enligt huvudmannens beslutade timplan framgår att eleverna ges 83 timmars undervisning i respektive ämne inom de natur- och samhällsorienterande ämnena. Av den stadiindelade timplanen framgår att eleverna ska ges minst 75 timmars undervisning i respektive ämne. Dessutom ska ytterligare 39 timmar fördelas fritt mellan de tre naturorienterande ämnena i högstadiet och ytterligare 52 timmar ska fördelas fritt mellan de fyra samhällsorienterande ämnena i högstadiet. Av intervju med rektorn framgår att hen inte var medveten om att 39 respektive 52 timmar utöver de 75 timmar i respektive ämne ska fördelas ut fritt mellan ämnena.

Språkval

Rektorn uppger under intervju att ingen elev har läst något modernt språk på tidigare skola och det är då inte är aktuellt för dem att göra det nu. Därför erbjuds inte eleverna att läsa något modernt språk. Enligt en av de pedagogiska kartläggningarna som Skolinspektionen tagit del av framgår dock att den eleven läst spanska på tidigare skola. Av intervju med elever och lärare framgår att eleverna inte erbjuds att läsa moderna språk när de börjar på skolan. Av intervju med elever framgår även att de inte blivit tillfrågade om de vill läsa något modernt språk.

Av huvudmannens beslutade timplan framgår att eleverna ska ges 272 timmars undervisning i språkval. Enligt schema har eleverna 277,5 timmar schemalagd lektionstid för språkval. Av intervju med rektorn och lärare framgår att språkvalstiden inte används till undervisning i moderna språk utan används till det ämne som lärare och elev anser blir bäst för dagen. Av intervju med elever och lärare framgår att eleverna under passet som avser språkval får välja vilket ämne de vill arbeta med och de kan genomföra någon uppgift som de inte tidigare hunnit klart med.

Rättslig reglering

Garanterad undervisningstid

Av skollagen framgår att begreppet undervisning definieras som processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till denna lag och som syftar till utveckling och lärande genom att barn eller elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden. (1 kap. 3 § skollagen).

Av skollagen framgår vilka ämnen undervisningen i grundskolan ska omfatta och att den totala undervisningstiden för varje elev i grundskolan vara minst 6 890 timmar. (10 kap. 4 § och 5 § 1 stycket skollagen).

Av skolförordningen framgår att bestämmelser om fördelning av den garanterade undervisningstiden (timplan) finns i bilaga 1. Av bilaga 1 till skolförordningen framgår den minsta garanterade undervisningstiden i timmar per stadium och ämne. (9 kap. 3 § och bilaga 1 skolförordningen.) Huvudmannen beslutar om

fördelning av undervisningstiden mellan årskurserna efter förslag av rektorn. (9 kap. 4 § skolförordningen).

Av förarbeten till skollagen anges att en viktig förutsättning för att eleverna ska kunna nå kunskapskraven är att de får de undervisningstimmar som anges i timplanen. Den minsta garanterade undervisningstiden i de olika ämnena har koppling till kursplanerna och de nationella proven. Avsikten med den stadiindelade timplanen är att uppnå en ökad likvärdighet mellan skolor. (prop. 2016/17:143 s. 17 och 19.).

Läroplan och kursplaner

För varje skolform och för fritidshemmet ska gälla en läroplan som utgår från bestämmelserna i skollagen. Läroplanen ska ange utbildningens värdegrund och uppdrag. Den ska också ange mål och riktlinjer för utbildningen. (1 kap 11 § skollagen) För varje ämne ska en kursplan gälla. (10 kap. 8 § skollagen).

Av skolförordningen framgår bland annat att för grundskolan gäller en läroplan. Av läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet framgår kursplaner med bland annat syfte och centralt innehåll för respektive ämne. (9 kap. 1 § skolförordningen och Lgr22, del 5 Kursplaner).

Betygsättning

Rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar. (3 kap 14 § skollagen).

Av skollagen framgår bl.a. att betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. (3 kap. 16 § skollagen) I skolförordningen regleras vissa situationer när undantag görs från 3 kap. 16 § skollagen och hanteringen av dessa situationer. (6 kap. 5 och 6 §§ skolförordningen).

Av skollagen framgår att betyg ska sättas i grundskolans ämnen i slutet av varje termin från och med årskurs 6 i de ämnen som eleven har fått undervisning i under terminen. (10 kap. 15 § skollagen)

Av skollagen framgår vidare att när betyg sätts innan ett ämne har avslutats, ska betygssättningen bygga på en bedömning av de kunskaper som eleven inhämtat i ämnet till och med den aktuella terminen. Läraren ska göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de betygsriterier som gäller för ämnet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. Samtliga kriterier för betyget E ska dock vara uppfyllda för att eleven ska kunna få ett godkänt betyg. Vid bedömningen ska elevens kunskaper efter årskurs 6 ställas i relation till de kunskaper en elev ska ha uppnått vid betygstillfället i förhållande till betygsriterierna för årskurs 9. (10 kap 19 § skollagen)

Av skollagen framgår att när betyg sätts efter det att ett ämne har avslutats ska läraren göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de

betygskriterier som gäller för ämnet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. Samtliga kriterier för betyget E ska dock vara uppfyllda för att eleven ska kunna få ett godkänt betyg. (10 kap. 20 § skollagen).

Av skolförordningen framgår att betygskriterier ska finnas för betygen A-E. Kriterierna för betygen A, C och E ska beskriva typiska kunskaper för respektive betyg. Kriterierna för betyget B innebär att elevens kunskaper sammantaget bedöms vara mellan A och C. Kriterierna för betyget D innebär att elevens kunskaper sammantaget bedöms vara mellan C och E. (6 kap. 7 § skolförordningen).

Språkval

Av skollagen framgår att elever i grundskolan ska erbjudas moderna språk inom ramen för språkval. (10 kap. 4 § skollagen).

Av skolförordningen framgår att huvudmannen som språkval ska erbjuda minst två av språken franska, spanska och tyska. Huvudmannen ska sträva efter att därutöver erbjuda andra språk som språkval. En elev får i stället för ett språk som erbjudits enligt 5 § välja något av följande språk som språkval: det språk som eleven ska erbjudas modersmålsundervisning i, svenska eller svenska som andraspråk under förutsättning att eleven i övrigt får undervisning i svenska eller svenska som andraspråk, engelska, eller teckenspråk. (9 kap. 5-6 §§ skolförordningen).

Av förarbetena framgår att alla ska ha skyldighet att göra ett språkval. För de allra flesta bör detta inriktas på möjligheten att studera ett andra främmande språk. (prop. 1992/93:220 s. 71).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen konstaterar inledningsvis att huvudmannens beslutade timplan, med undantag för de natur- och samhällsorienterade ämnena, anger en undervisningstid som inte understiger den stadieindelade timplanen som framgår av bilaga till skolförordningen. Mot den bakgrunden bedömer Skolinspektionen att huvudmannen efterkommit det tidigare föreläggandet avseende garanterad undervisningstid gällande ämnena engelska, matematik, teknik, hem- och konsumentkunskap, bild och musik som baserades på att den beslutade timplanen inte omfattade minst den garanterade undervisningstiden i dessa ämnen. Däremot konstaterar Skolinspektionen att det vid tillsynen framkommit nya brister kopplade till den garanterade undervisningstiden. Den beslutade timplanen stämmer fortsatt inte överens med den minsta garanterade undervisningstiden enligt skolförordningen avseende de natur- och samhällsorienterade ämnena. Vidare har det konstaterats ytterligare brister i relation till undervisningen och undervisningens innehåll i olika ämnen som visar på brister i den garanterade undervisningstiden, undervisning enligt kursplanernas syfte och centrala innehåll, betygssättning och brister gällande språkval. En ingående redogörelse för de konstaterade bristerna följer nedan.

Svenska och svenska som andraspråk

Av huvudmannens beslutade timplan framgår att eleverna ska ges 290 timmars undervisning i svenska och svenska som andraspråk. Enligt schema framgår att eleverna ges 271 timmars undervisning i svenska och svenska som andraspråk och således ges 19 timmar för lite undervisningstid. Baserat på intervjuer med lärare och elever bedömer Skolinspektionen att det även finns schemalagda lektionspass i ämnet svenska och svenska som andraspråk där undervisningen inte utgår från kursplanernas syfte och centrala innehåll. Det avser de 15 minuter långa lektionspass som eleverna i årskurs 7 har schemalagda fyra gånger i veckan och som för eleverna i årskurs 8 och 9 är schemalagda tre gånger i veckan. De lektionspassen utgör totalt 92,5 timmars undervisningstid i svenska och svenska som andraspråk och kan således inte tillgodoräknas eleverna inom ramen för den garanterade undervisningstiden i ämnet. I och med att det på schemat är utlagt 19 timmar för lite och att 92,5 av timmarna inte kan tillgodoräknas eleverna, erhåller eleverna 111,5 timmar för lite undervisning i svenska och svenska som andraspråk i relation till skolförordningen. Skolinspektionen bedömer således att det finns brister i att eleverna inte ges den garanterade undervisningstid de har rätt till i svenska och svenska som andraspråk.

Därutöver bedömer Skolinspektionen att det föreligger brister när det gäller att undervisningen i svenska och svenska som andraspråk inte utgår från syfte och centralt innehåll samt gällande betygsättning i ämnena. Som framgår ovan används mer än en tredjedel av den schemalagda undervisningstiden för eleverna till annat än undervisning som utgår från syfte och centralt innehåll i kursplanen för svenska och svenska som andraspråk. Med anledning av att eleverna går miste om en så pass stor del av den garanterade undervisningstiden i ämnena bedömer Skolinspektionen att eleverna inte ges all den undervisning de ska i ämnena.

Skolinspektionen bedömer vidare att elever ges godkända betyg utan att de fått undervisning som ger dem möjlighet att uppnå samtliga betygskriterier. Eleverna har getts betyg i ämnena svenska och svenska som andraspråk trots att eleverna inte undervisats utifrån allt syfte och centralt innehåll i kursplanen och att samtliga betygskriterier inte har uppfyllts vid betygsättning. Mot bakgrund av detta bedömer Skolinspektionen att betygsättning sker utan att eleverna fått undervisning som ger dem möjlighet att uppnå samtliga betygskriterier i ämnet svenska och svenska som andraspråk.

Idrott och hälsa

Baserat på de uppgifter som framgår av intervju med såväl lärare som elever gör Skolinspektionen bedömningen att det finns schemalagda lektionspass i ämnet idrott och hälsa som inte utgår från syfte och centralt innehåll i kursplanen. Det avser de 20 minuter långa lektionspass som eleverna i samtliga årskurser har fyra dagar i veckan. Av intervju med rektorn framgår att det finns en planering för vilka delar av ämnet idrott och hälsa som ska genomföras under lektionspassen. Dock framgår vidare av intervjun med rektorn att momenten inte är betygsgrundande.

Lärare som bedriver undervisningen uppger att lektionspassen avser gruppstärkande promenad och att eleverna inte får några uppgifter kopplade till ämnet idrott och hälsa att genomföra under lektionspassen, vilket även bekräftas av eleverna. Skolinspektionen bedömer att det är personal som bedriver undervisningen som har bäst insikt i vilka moment som genomförs. Utifrån att det inte genomförs några uppgifter kopplade till ämnet idrott och hälsa samt att momenten som genomförs inte är betygsgrundande bedömer Skolinspektionen att undervisningen inte omfattas av kursplanens syfte och centrala innehåll i ämnet idrott och hälsa. De aktuella lektionspassen omfattar totalt 148 timmars undervisningstid som inte kan tillgodoräknas eleverna inom ramen för den garanterade undervisningstiden i ämnet. Enligt ingivna scheman är den schemalagda undervisningstiden för eleverna 277,5 timmar vilket är 2,5 timmar mindre än enligt den stadiindelade timplanen enligt skolförordningen. Eleverna ges således totalt 150,5 timmar för lite i undervisningstid i ämnet idrott och hälsa. Detta innebär det att det fortfarande finns brister i att eleverna inte ges den garanterade undervisningstid de har rätt till i ämnet idrott och hälsa.

Därutöver bedömer Skolinspektionen att det föreligger brister när det gäller att undervisningen i idrott och hälsa inte utgår från syfte och centralt innehåll samt gällande betygsättning i ämnet. Som framgår ovan används mer än hälften av den garanterade undervisningstiden i idrott och hälsa till aktiviteter som inte utgår från kursplanens syfte och centrala innehåll. Med anledning av att eleverna går miste om en så stor del av den garanterade studietiden i ämnet bedömer Skolinspektionen att eleverna inte har erhållit undervisning som motsvarar allt syfte och centralt innehåll i ämnet.

Skolinspektionen bedömer att elever ges godkända betyg utan de fått undervisning som ger dem möjlighet att uppnå samtliga betygsriterier. Eleverna har getts betyg i ämnet idrott och hälsa trots att eleverna inte undervisats utifrån allt syfte och centralt innehåll i kursplanen och att samtliga betygsriterier inte har uppfyllts vid betygsättning. Mot bakgrund av detta bedömer Skolinspektionen att betygsättning sker utan att eleverna fått undervisning som ger dem möjlighet att uppnå samtliga betygsriterier i ämnet idrott och hälsa.

Slöjd

Skolinspektionen har jämfört huvudmannens beslutade timplan med schema för läsåret 2023/2024 och av dessa framgår att eleverna enligt schema ges 120,25 timmars undervisning i slöjd trots att det enligt huvudmannens beslutade timplan uppges att eleverna ska ges 140 timmar, vilket överensstämmer med antalet timmar i den stadiindelade timplanen enligt skolförordningen. Detta innebär att eleverna ges 19,75 timmar för lite undervisningstid i ämnet slöjd. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen att det fortfarande finns brister i att eleverna inte ges den garanterade undervisningstid de har rätt till i ämnet slöjd.

Skolinspektionen bedömer vidare att undervisningen i slöjd inte utgår från syfte och centralt innehåll i kursplanen. Utredningen visar att då eleverna inte ges möjlighet att arbeta med materialen trä och metall går eleverna miste om allt

centralt innehåll i relation till materialen trä och metall. Bland annat går eleverna miste om att använda verktyg, redskap och maskiner på ett säkert sätt men det avser även andra delar som undersökande av olika material och hantverkstekniker. Mot bakgrund av detta bedömer Skolinspektionen att undervisningen i slöjd inte utgår från allt syfte och centralt innehåll i kursplanen, vilket utgör en ny brist.

Skolinspektionen bedömer att elever ges godkända betyg utan att de fått undervisning som ger dem möjlighet att uppnå samtliga betygsriterier. Eleverna har getts betyg i ämnet slöjd trots att eleverna inte undervisats utifrån allt syfte och centralt innehåll i kursplanen och att samtliga betygsriterier inte har uppfyllts vid betygsättning. Mot bakgrund av detta bedömer Skolinspektionen att betygsättning sker utan att eleverna fått undervisning som ger dem möjlighet att uppnå samtliga betygsriterier i ämnet slöjd.

Natur- och samhällsorienterande ämnen

Skolinspektionen bedömer att eleverna inte ges den garanterade undervisningstid som de har rätt till i natur- och samhällsorienterande ämnen. Av inskickad timplan som beslutats av huvudmannen framgår att den inte överensstämmer med den stadieindelade timplanen som anges i skolförordningen avseende naturorienterande ämnen och samhällsorienterande ämnen. Av huvudmannens beslutade timplan och av schema framgår att eleverna ges 249 timmars undervisning i blocken avseende naturorienterande ämnen. Av den stadieindelade timplanen som anges i skolförordningen framgår att eleverna ska ges minst 264 timmars undervisning vilket innebär att eleverna ges eleverna 15 timmar för lite undervisningstid i blocken avseende naturorienterande ämnen. Av huvudmannens beslutade timplan och av schema framgår att eleverna ges 333 timmars undervisning i blocken avseende samhällsorienterande ämnen. Av den stadieindelade timplanen som anges i skolförordningen framgår att eleverna ska ges minst 352 timmar vilket innebär att elevernas ges 19 timmar för lite undervisningstid i blocken avseende samhällsorienterande ämnen. Skolinspektionen bedömer att eleverna inte ges den garanterade undervisningstid de har rätt till i ämnesblocken avseende natur- och samhällsorienterande ämnen.

Språkval

Skolinspektionen bedömer att skolan brister i att erbjuda eleverna språkval i minst två av språken tyska, franska och spanska. Av intervjuer med rektor, lärare och elever framgår att eleverna vid Båktorp skola inte erbjuds att välja modernt språk vilket är en brist.

För det fall en elev inte läser något modernt språk som språkval får eleven istället läsa något av följande som språkval; modersmålsundervisning, svenska eller svenska som andraspråk under förutsättning att eleven i övrigt får undervisning i svenska eller svenska som andraspråk, engelska eller teckenspråk. Eleven ska då läsa ett av dessa språk under den undervisningstid som är avsedd för språkval. Av utredningen framgår dock att eleverna inte valt vad de ska läsa istället för att läsa modernt språk. Istället har den lektionstid som i schemat benämns språkval

används till undervisning i det eller de ämnen som elev och lärare bestämmer vid varje enskilt tillfälle. Undervisningen i språkval lever därför inte upp till författningarnas krav i denna del.

Utredningen visar att undervisningen under lektionspassen i språkval inte omfattar syfte och centralt innehåll i kursplanerna för moderna språk, engelska, svenska, svenska som andraspråk, teckenspråk för hörande eller modersmål. Av intervjuer med lärare och elever framgår att eleverna själva fått välja vilket ämne de ska arbeta med under språkvalstiden. Eftersom eleverna inte läser något modernt språk och det inte i övrigt är klargjort vad eleverna ska läsa istället på språkvalstiden samt att eleverna själva får välja vad de ska använda den schemalagda språkvalstiden till anser Skolinspektionen att eleverna inte ges någon undervisningstid i ämnen som omfattas av språkval. Det innebär att eleverna inte ges de 272 timmar i språkval som de minst ska ges. Skolinspektionen bedömer därför att eleverna inte ges den garanterade undervisningstid de har rätt till avseende ämnen som kan läsas inom ramen för språkval.

Brister i arbetet med särskilt stöd och åtgärdsprogram

Skolinspektionens tidigare beslut

Skolinspektionen konstaterade i beslut från den 10 maj 2023 att det fanns allvarliga brister i skolans arbete med att anmäla och utreda elevers behov av särskilt stöd. Anmälningarna som gjordes avsåg endast elevers eventuella behov av stöd utifrån mående och inte utifrån att elever kan befaras inte uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas i specifika ämnen. Skolinspektionen konstaterade vidare att elevers behov av särskilt stöd inte utreddes i enlighet med författningarnas krav. Det startades heller inte utredningar avseende behov av särskilt stöd utifrån att eleverna inte når betygskriterierna eller utifrån att elever har långvarig eller omfattande frånvaro.

Skolinspektionen konstaterade vidare att de åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av inte uppfyllde författningarnas krav. I åtgärdsprogrammen angavs inte elevernas behov av särskilt stöd och heller inte hur stödbehovet skulle tillgodoses. Vidare konstaterade Skolinspektionen att det av beslut om anpassad studiegång inte framgick vilka avvikelser som gjorts avseende ämnen och omfattning. Vidare konstaterade Skolinspektionen att skolan inte informerade vårdnadshavare om möjligheten att överklaga åtgärdsprogram.

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I huvudmannens redovisning av åtgärder framgår att lärare och övrig skolpersonal vid sammanträden den 17 och 31 maj 2023 informerats om skyldigheten att anmäla till rektorn om de befarar att en elev trots extra anpassningar riskerar att inte uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas. Vidare framgår av redovisningen av vidtagna åtgärder att det inkommit elva anmälningar avseende elever som befaras inte uppnå de betygskriterier som minst ska uppfyllas. Av

huvudmannens redovisning framgår också att det startats utredning för åtta av de elva elever som anmälts för utredning av särskilt stöd.

Av huvudmannens redovisning framgår även att det av åtgärdsprogrammen numera framgår hur de kan överklagas. Skolinspektionen har tagit del av fem avidentifierade åtgärdsprogram, där överklagandehänvisning framgår.

Anmälan och utredning av särskilt stöd

Av intervjuer med rektorn, elevhälsa och lärare framgår att skolan numera använder sig av ett digitalt administrativt system och att anmälan för utredning av särskilt stöd sker via det. Vidare framgår av huvudmannens skriftliga redovisning att elva elever anmälts för utredning av särskilt stöd under perioden 14 augusti 2023 till 6 oktober 2023.

Av intervju med rektorn framgår att efter att en anmälan om utredning för särskilt stöd inkommit till rektorn beslutar rektorn om en utredning ska genomföras och vem som ska genomföra utredningen. Beroende av vad anmälan avser kan utredningen genomföras av antingen elevens mentor, specialläraren som har det specialpedagogiska uppdraget på skolan eller av någon annan i elevhälsan. Av intervju med elevhälsan, vid vilken specialläraren inte närvarade, framgår dock att det är rektorn som genomför utredningar och att de inte är delaktiga i att genomföra utredningar. Rektorn uppger dock att specialläraren har i uppdrag att göra utredningar generellt på skolan. Av intervju med specialläraren framgår att hen endast har genomfört utredningar för de elever som hen är mentor för, detta då hen inte har utrymme i sin tjänst att genomföra utredningar för övriga elever. Vidare uppger specialläraren att övriga mentorer också genomför utredningar avseende deras mentorselever. Av intervju med rektorn framgår att specialläraren får i uppdrag att genomföra utredningar i sin roll som speciallärare och att det slumpat sig så att hen är mentor för de elever som det startats utredningar för. Av intervju med lärare framgår att de som är mentorer inte är delaktiga i utredningar för deras mentorselever och att de heller inte vet vem som genomför utredningarna.

Av inskickad förteckning över anmälningar som inkommit till rektorn, under perioden 14 augusti 2023 till 6 oktober 2023, framgår att det startats utredningar för åtta av elva anmälningar. Fyra av de utredningarna har startats upp till ett år innan anmälan inkommit. Gällande två av dessa framgår att det redan finns ett beslut om särskilt stöd för eleven och i de två andra fallen framgår att utredning pågår. Rektorn förklarar i intervju att om det redan finns en utredning för eleven startas det inte någon ny utredning när en anmälan om utredning för särskilt stöd inkommit. För de tre anmälningarna där det inte startas en utredning framgår att i två av elevärendena har elevernas mentor löst problematiken då den var av social karaktär och för en elev har en anmälan skickats till socialtjänsten.

Åtgärdsprogram och utformningen av särskilt stöd

I de flesta av de åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av framgår vilket behov av stöd den berörda eleven har samt vilka konkreta åtgärder som sätts in som särskilt stöd för eleven. Elevens behov och åtgärder beskrivs i fritext i åtgärdsprogrammen och inte genom att förvalda alternativ kryssas i, vilket tidigare var fallet. Det finns dock fortfarande åtgärdsprogram där elevens behov av stöd inte framgår av åtgärdsprogrammet och rektorn trots detta beslutat om åtgärdsprogram för eleven.

Av de elva åtgärdsprogram som Skolinspektionen har granskat framgår att tio av dessa elever har anpassad studiegång som en stödåtgärd. Av intervju med såväl rektorn, elevhälsa och lärare framgår att ämnen som reduceras bort inte utgår från utredning av elevers specifika behov utan utifrån vilka ämnen som är schemalagda på morgonen eller på eftermiddagen. Rektorn uppger under intervju att det skulle kunna vara så att elever har behov av att reducera bort vissa ämnen men att det är schemapositionerna som avgör vilka ämnen som reduceras bort. Ofta har eleverna anpassad studiegång eftersom de behöver gå hem tidigare än när skoldagen avslutas. Av intervju med lärare framgår att det är rektorn som fattar beslut om anpassad studiegång och att det kan vara utifrån elevers behov av att gå hem tidigare på eftermiddagen, om exempelvis elevers medicin inte ger effekt eller att elever på grund av sömnsvårigheter behöver komma senare på dagen. Vidare framgår av intervju med lärarna att de inte vet vilket underlag som beslutet om anpassad studiegång utgår från men om en elev behöver avsluta sina skoldagar tidigare än vad som framgår av schemat informerar läraren rektorn och då beslutar rektorn om det. I de utredningar om särskilt stöd som Skolinspektionen tagit del av avseende elever som har anpassad studiegång framgår inte att det utretts i vilken utsträckning den omständigheten att delar av undervisningen i vissa ämnen reduceras bort påverkar elevens möjligheter att nå målen i ämnet. Inte heller framgår i utredningarna om det gjorts överväganden gällande vilka ämnen som kan vara aktuella att reducera bort i ett beslut om anpassad studiegång. Av besluten framgår att motiveringarna till beslut om anpassad studiegång är: eleven har en historia av hög skolfrånvaro och behöver kortare skoldagar för att orka komma till skolan varje dag och nå grundskolans mål, eleven är känslig för ljud och rörelse i skolmiljö, eleven behöver tid och energi kvar till aktiviteter som ingår i hans behandling vid HVB-hemmet, eleven har inte varit i skolan på länge och behöver återfå förtroende för vuxna, eleven ska utvecklas så mycket som möjligt i riktning mot grundskolans mål och må bra, eleven ska orka komma till skolan varje dag, avkortade skoldagar så att eleven ska orka, eleven ska orka genomföra sina uppgifter och nå målen på de lektioner hen är i skolan. För två elever saknas motivering till varför beslut om anpassad studiegång har fattats.

För elever som har beslut om anpassad studiegång finns omfattning av vilka ämnen som reducerats bort angivet. En elev har dock beslut om flexibelt schema som enligt rektorn och lärarna innebär att eleven kommer till skolan när det fungerar för eleven. Av intervju med rektorn framgår att då de inte vet vid vilka tillfällen eleven kommer närvara i skolan kan de inte besluta om omfattning och specifika

ämnen som ska reduceras bort, utan eleven ges undervisning i de ämnen det bedrivs undervisning när eleven är i skolan.

Rättslig reglering

Anmälan och utredning av särskilt stöd

Om det inom ramen för undervisningen, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygsriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt. (3 kap. 7 § 1-3 och 5 stycket skollagen).

Åtgärdsprogram och utformningen av särskilt stöd

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. (3 kap. 9 § skollagen).

För en elev i grundskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygsriterier som minst ska uppfyllas. (3 kap. 10 § skollagen).

Av skollagen framgår att om det särskilda stödet för en elev i grundskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får rektorns beslut innebära avvikelser från den timplan samt i de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). I grundskolan ska den anpassade studiegången utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program. Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med utbildningen i den aktuella skolformen. (3 kap. 12 § skollagen).

I ärenden enligt skollagen som avser myndighetsutövning mot någon enskild ska vissa bestämmelser i förvaltningslagen tillämpas, däribland bestämmelser om dokumentation och motivering av beslut samt om underrättelse om beslutets innehåll och hur ett överklagande går till. (29 kap. 10 § skollagen).

Av förarbeten till skollagen framgår att elever som behöver särskilt stöd för att nå målen också ges sådant stöd är centralt och arbetet med särskilt stöd är en viktig fråga som berör stora delar av den pedagogiska verksamheten i skolan. Samtidigt

kan ett beslut om särskilt stöd innebära inskränkningar och förändringar i den enskilde elevens utbildning. Regeringen anser därför att det måste ställas höga krav på rättssäkerhet. Detta innebär att de beslut om särskilt stöd och åtgärdsprogram som fattas ska vara riktiga i sak och beskriva adekvata åtgärder. En förutsättning för detta är att besluten grundar sig på ett väl underbyggt och korrekt underlag. (prop. 2013/14:160 s. 25 ff.).

Av förarbeten till skollagen framgår vidare vad gäller åtgärdsprogram att det är viktigt att de konkreta åtgärder som avses att vidtas med anledning av det identifierade behovet av särskilt stöd anges i programmet. Om en elev har behov av regelbundna specialpedagogiska insatser i ett visst ämne kan det t.ex. anges att eleven ska undervisas av en speciallärare i det ämnet, hur många timmar per vecka det ska ske samt om denna undervisning ska ske utöver ordinarie undervisning i det aktuella ämnet eller i stället för den ordinarie undervisningen. Att såväl behovet av särskilt stöd som de konkreta åtgärder som ska vidtas anges i åtgärdsprogrammet är viktigt dels därför att åtgärdsprogrammet är ett redskap för lärare, rektorer och annan skolpersonal i arbetet med att stödja eleven så att han eller hon kan nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, dels för att eleven och vårdnadshavarna ska kunna ta ställning till om de är nöjda med de åtgärder som avses att vidtas eller om de vill överklaga beslutet om åtgärdsprogram. Det är även viktigt för att beslutet och dess effekter ska kunna följas upp och utvärderas. (prop. 2013/14:160 s. 29).

Av förarbetena framgår rörande anpassad studiegång bland annat följande. Beslutet om anpassad studiegång ska föregås av noggranna överväganden, eftersom det kan innebära att eleven lämnar grundskolan utan fullständig utbildning. Elev och vårdnadshavare måste därför få information om vad ett beslut om anpassad studiegång kan innebära för elevens möjligheter att studera vidare och deras synpunkter ska inhämtas och beaktas i bedömningen. (prop. 2009/10:165 s 293)

Av förarbeten till skollagen framgår även att anpassad studiegång i vissa situationer kan vara en nödvändig åtgärd för att exempelvis möjliggöra för en elev att koncentrera sig på ett mindre antal ämnen och få godkända betyg i dessa. Samtidigt som detta kan vara en nödvändig åtgärd kan det leda till att eleven inte blir behörig till gymnasieskolans nationella program. Paragrafens första stycke tillförs en ny mening där det anges att i grundskolan, specialskolan och sameskolan ska den anpassade studiegången utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolan. Tillägget understryker vikten av att det vid utformningen av den anpassade studiegången tas hänsyn till att eleven bör få behörighet till gymnasieskolans nationella program. Denna ambition kan återspeglas i exempelvis valet av vilka ämnen som eleven ska koncentrera sig på. (prop. 2016/17:143 s. 47).

Skolinspektionens bedömning

Anmälan och utredning av särskilt stöd

Mot bakgrund av att det på skolan numera finns fungerande rutiner avseende anmälan om utredning av särskilt stöd för elever som befaras inte uppnå de betygskriterier som minst ska uppfyllas och att det kontinuerligt inkommit anmälningar om behov av särskilt stöd till rektorn så bedömer Skolinspektionen att huvudmannen har följt föreläggandet i den del som avser anmälan om behov av särskilt stöd.

Utredningen visar dock att det finns fortsatta brister i skolans arbete med att utreda elevers behov av särskilt stöd. I tre fall har rektorn inte sett till att elevernas behov av särskilt stöd skyndsamt utreds trots att en anmälan om behov av särskilt stöd inkommit till rektorn. Av utredningen i ärendet framgår att en utredning om särskilt stöd inte påbörjats i dessa ärenden eftersom anledningen till att eleverna riskerade att inte nå målen har varit av social karaktär. Skolinspektionen konstaterar att om en anmälan om behov av särskilt stöd inkommer till rektorn ska rektorn se till att det startas en utredning. En utredning om särskilt stöd måste inte enbart startas på grund av att eleven riskerar att inte uppfylla betygskriterierna i ett visst ämne utan behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Det är således en brist att rektorn inte sett till att elevers behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Att en elevs behov av särskilt stöd skyndsamt utreds är viktigt för att säkerställa att eleven får det särskilda stöd som eleven är i behov av. Om utredningen uteblir riskerar eleven att bli utan det stöd som eleven är i behov av och har rätt till. Det finns också en risk att fel stödinsatser sätts in för eleven.

Vidare konstaterar Skolinspektionen att fyra av de anmälningar om behov av särskilt stöd som inkommit till rektorn avser elever som antingen redan har åtgärdsprogram eller där utredning om särskilt stöd redan inletts sedan tidigare. För att ett effektivt arbete ska kunna bedrivas inom stödområdet är det viktigt att berörd personal känner till de åtgärdsprogram som de elever som läraren undervisar har. Det är också viktigt att utredningar om särskilt stöd bedrivs skyndsamt för att eleverna ska kunna få det stöd som de är i behov av och har rätt till.

Åtgärdsprogram och utformningen av särskilt stöd

Av granskade åtgärdsprogram framgår hur de kan överklagas, därav bedömer Skolinspektionen att huvudmannen har följt föreläggandet i den del som avser överklagandehänvisning.

Skolinspektionen bedömer dock att det fortsatt föreligger brister i arbetet med åtgärdsprogram, vilket framgår av det underlag som Skolinspektionen tagit del av. Även om det skett vissa förbättringar i åtgärdsprogrammen gällande beskrivningen av elevernas behov och vidtagna åtgärder finns det fortfarande vissa brister. Det finns exempelvis fortfarande åtgärdsprogram där information om elevens behov

saknas men där man ändå fattat beslut om åtgärdsprogram och anpassad studiegång.

Ett beslut om anpassad studiegång ska föregås av en utredning av elevens behov av särskilt stöd. Beslut om anpassad studiegång är en ingripande åtgärd för den enskilde eleven och beslutet kan innebära att eleven lämnar grundskolan utan fullständig utbildning. Beslutet om anpassad studiegång ska inte omfatta fler ämnen eller en längre tidsperiod än nödvändigt. Det är viktigt att avvikelserna inte är mer omfattande än nödvändigt och att det görs noggranna överväganden omkring vilka delar av ett ämne som det är lämpligt att göra avvikelser ifrån. Om eleven kan delta i åtminstone delar av undervisningen i ett ämne ökar elevens förutsättningar att i ett senare skede kunna göra en prövning och därmed få ett betyg i ämnet.

Skolinspektionen konstaterar att det fortfarande finns brister i besluten om anpassad studiegång. Det förekommer fortfarande att beslut om anpassad studiegång fattas utan att det framgår i vilken omfattning och i vilka ämnen undervisningstid har reducerats bort. I ett par beslut saknas också helt motivering av besluten och i flera andra är besluten bristfälligt motiverade. Mot bakgrund av den ingripande åtgärd som ett beslut om anpassad studiegång innebär är det allvarligt att det inte framgår av besluten vilka överväganden som motiverat besluten.

Skolinspektionen konstaterar också att hänsyn inte har tagits till att den anpassade studiegången ska utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program vilket är en brist. Av de beslut Skolinspektionen tagit del av framgår inte att några sådana överväganden har gjorts när besluten om anpassad studiegång fattats och bristen bekräftas även av rektorn som uppgett att några särskilda hänsyn till elevernas möjlighet att bli behörig till nationella program i gymnasieskolan inte har tagits när beslut om anpassad studiegång har fattats. Det styrande i valet av vilka ämnen som har anpassats bort har varit schemapositionerna för de enskilda ämnena. Detta är särskilt allvarligt eftersom det riskerar att få negativa konsekvenser för elevernas möjlighet att nå utbildningens mål och uppfylla de betygskriterier som gäller. Det riskerar även att på ett negativt sätt påverka elevernas möjlighet till fortsatta studier.

Skolinspektionen noterar att det, utifrån intervju med rektorn samt de utredningar och beslut myndigheten tagit del av gällande anpassad studiegång, verkar saknas en förståelse för att elevernas möjlighet att nå utbildningens mål påverkas av den undervisningstid eleven får. Utgångspunkten måste dock vara att en elev som förlorar undervisningstid i ett eller flera ämnen också kommer att få svårare att nå utbildningens mål och uppfylla de betygskriterier som gäller.

Skolinspektionen bedömer att bristerna i åtgärdsprogrammen och besluten om anpassad studiegång gör att dessa inte uppfyller lagens krav. Detta medför att det inte med säkerhet går att fastställa om de åtgärder som vidtagits faktiskt motsvarar elevernas behov eller inte. Om elever inte ges stöd på det sätt och i den omfattning

som de behöver så riskerar detta att försvåra för eleverna att nå betygskriterierna för utbildningen.

Brister i utredning av frånvaro

Skolinspektionens tidigare beslut

Skolinspektionen konstaterade i beslut från 10 maj 2023 att det fanns brister i skolans arbete med att utreda frånvaro. Trots att det fanns ett stort antal elever på skolenheten med upprepad eller långvarig frånvaro så hade inte rektorn sett till att frånvaron skyndsamt utreddes.

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att det konstaterats upprepad eller längre frånvaro för tre elever. Vidare framgår att rektorn tar emot anmälningar om problematisk frånvaro från mentor eller kansli och att frånvaroutredningar görs i elevhälsans digitala system.

Skolinspektionen har tagit del av anmälan om problematisk frånvaro för sex elever, fyra av dessa har under en månads tid noterats för frånvaro över 20 % och övriga två har anmälts på grund av upprepad oanmäld frånvaro eller att frånvaron bildar ett mönster. Enligt den stöddokumentation som Skolinspektionen tagit del av har utredning av frånvaron endast startas avseende en av eleverna. För en annan elev har vissa utredningsåtgärder vidtagits för att klarlägga orsakerna till frånvaron. För övriga finns en kommentar kring anledningen till frånvaron, men det finns ingen utredning eller åtgärder som ska vidtas för att komma tillrätta med elevernas upprepade eller längre frånvaro. Även av intervju med rektorn framgår att alla elever som har mer än 20 procents frånvaro, när frånvaron setts över i slutet av varje månad, får en notering om anledningen till frånvaron men i de flesta fall startas ingen utredning av frånvaro. Av intervju med lärare framgår att det finns flera elever på skolan som de behöver starta frånvaroutredningar för, men att det kan vara så att behovet för att komma tillrätta med frånvaron framgår av elevers pedagogiska utredningar. Av de pedagogiska utredningar som Skolinspektionen tagit del av gällande elever med omfattande frånvaro framgår att utredningarna inte leder till att orsaken till frånvaron fastställs så att åtgärder för att komma tillrätta med upprepad eller längre frånvaro ska kunna sättas in. Skolinspektionen noterar också att de pedagogiska utredningarna gjorts långt innan anmälan om problematisk frånvaro gjorts.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att en elev i grundskolan ska delta i den verksamheten som anordnas för att ge den avsedda utbildningen om eleven inte har giltigt skäl att utebli. (7 kap. 17 § skollagen).

Av skollagen framgår att om en elev har upprepad eller längre frånvaro från den verksamhet som avses i 17 § ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövt.

Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen. (7 kap. 19 a § skollagen).

Av skollagen framgår att huvudmannen ska se till att eleverna i huvudmannens grundskola fullgör sin skolgång. När en skolpliktig elev börjar eller slutar vid en skolenhet med en annan huvudman än hemkommunen eller det hos en sådan huvudman har inletts en utredning om elevens frånvaro enligt 19 a §, ska huvudmannen snarast lämna uppgift om detta till hemkommunen. (7 kap. 22 § skollagen).

Av förarbeten till skollagen framgår att arbetet med att upptäcka och agera tidigt för att motverka frånvaro hos elever är en av de mest grundläggande åtgärderna som skolan och samhället kan vidta för att fånga upp elever som riskerar att inte nå kunskapskraven och gå miste om den utbildning som de har rätt till. (prop. 2017/18:182 s. 56).

Vidare framgår exempel på när det kan anses obehövt att genomföra en frånvaroutredning. En utredning ska inte behöva genomföras när till exempel en elev har upprepad frånvaro på grund av läkarbesök, men frånvaron gäller under en begränsad tid och kan kompenseras genom extra anpassningar i undervisningen, eller att det rör sig om enstaka tillfällen av giltig frånvaro där orsakerna till frånvaron är uppenbara. (prop. 2017/18:182 s. 59).

Vidare framgår att fokus vid utredningen bör vara på att kartlägga orsakerna till frånvaron och att kartläggningen utgör ett underlag för att sätta in åtgärder som gör att eleven kan bryta ett negativt frånvaromönster. Det anges också att det är av största vikt att resultatet av en utredning av upprepad eller längre frånvaro ska utmynna i sådana åtgärder som behövs för att komma till rätta med elevens frånvaro. Det förutsätts att frånvaroutredningen och arbetet med frånvaron dokumenteras. (prop. 2017/18:182s. 60, 62).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det fortfarande finns brister i skolans arbete med att utreda elevers frånvaro. En utredning om frånvaro ska startas om en elev har upprepad eller längre frånvaro från grundskolan och i förarbetena framhålls vikten av att tidigt upptäcka och agera mot frånvaron för att fånga upp elever som riskerar att gå miste om utbildning de har rätt till. Upprepad eller längre frånvaro ska också utredas oavsett om frånvaron är giltig eller ogiltig.

Skolan och ytterst huvudmannen har ett långtgående ansvar för att eleverna i grundskolan får sin rätt till utbildning tillgodosedd. För de elever som inte deltar i utbildningen behöver orsakerna till frånvaron klarläggas snarast möjligt. Detta för att kunna vidta adekvata insatser i syfte att tillgodose elevens behov och för att eleven ska få den utbildning eleven har rätt till.

Om det i samband med utredningen av en elevs frånvaro uppmärksammas att elevens behov av särskilt stöd också behöver utredas så ska även en sådan utredning inledas. Flera utredningskrav kan således aktualiseras för en och samma elev. Det finns inget som hindrar att arbetet samordnas i den utsträckning som är lämpligt. Det kan alltså räcka med en sammanhållen utredning som uppfyller kraven som finns för de utredningar som aktualiserats (jfr prop. 2017/18:182 s 58).

Skolinspektionen bedömer att det fortfarande är en brist att rektorn inte ser till att frånvaron för elever som har upprepad eller längre frånvaro skyndsamt utreds. Det har i ärendet framkommit att ett flertal elever har upprepad eller längre frånvaro och att rektorn trots detta inte har sett till att utreda frånvaron. Skolinspektionen anser inte att orsakerna till frånvaron har utretts i de pedagogiska utredningar som finns för eleverna eftersom de pedagogiska utredningarna, i de fall de finns, inte har utrett orsakerna till frånvaron. Dessa har dessutom genomförts innan den problematiska frånvaron anmälts.

Betygskatalog

Skolinspektionens tidigare beslut

I beslut från 10 maj 2023 konstaterade Skolinspektionen att det fanns brister i skolans arbete med betygsättning. Lärare som saknade legitimation beslutade inte om betyg tillsammans med lärare som var legitimerad. Skolinspektionen konstaterade vidare att betygskatalogen inte fördes i enlighet med författningarnas krav då det saknades datum för betygsättning samt signaturer av betygsättande lärare.

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Huvudmannen har i sin redovisning av vidtagna åtgärder uppgett att lärare utan legitimation samråder kring bedömning med legitimerad lärare och att detta framgår av betygskatalogen då det finns datum för sista samråd. Huvudmannen har också uppgett att det finns signaturer av betygsättande lärare i betygskatalogen och att datum för när sista samrådet skett kring betygsättning även är datumet när betygen registrerats. Samtliga betygskataloger för vårterminen 2023 har bifogats huvudmannens redovisning.

Av inskickad betygskatalog från vårterminen 2023 framgår att det saknas datum för när betygen är satta. Av intervju med rektorn framgår att datum för sista samråd mellan lärare som saknar legitimation och legitimerade lärare också är det datum som avser datum för när betyget är satt. Av betygskatalogen framgår dock att när betyget är satt av en legitimerad lärare och ett samråd inte har skett saknas datum helt.

Av betygskatalogen från vårterminen 2023 framgår att beskrivning av när siffran 2 används avser när eleven inte haft undervisning i ämnet. Vidare framgår av inskickad betygskatalog att siffran 2 används när elever, under vårterminen 2023, inte läst följande ämnen: idrott och hälsa, musik, kemi, teknik, fysik, matematik, geografi, religionskunskap, slöjd, biologi och samhällskunskap.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar. (3 kap. 14 § skollagen) Vidare framgår bl.a. att betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. (3 kap. 16 § skollagen) I skolförordningen regleras vissa situationer när undantag görs från 3 kap. 16 § skollagen och hanteringen av dessa situationer. (6 kap. 5 och 6 §§ skolförordningen). Beslut om betyg ska dokumenteras på föreskrivet sätt i en betygs katalog och rektorn ansvarar för att betygs katalogen förs. (6 kap. 10 § 1 och 4 stycket skolförordningen).

Skolenheten ska ha rutiner för att säkerställa att samtliga beslut om betyg i betygs katalogen har fattats av den eller de som enligt 3 kap. 16 § skollagen ska besluta om betyg. Den eller de som beslutar om betyg ska datera uppgiften i betygs katalogen och förse uppgiften med egenhändig signatur. Om betygs katalogen förs elektroniskt får uppgiften istället skrivas under elektroniskt. (4 och 7 §§ Skolverkets föreskrifter om betygs katalog [SKOLFS 2011:123]) Bestämmelser om hur rättelser och ändringar av betyg ska hanteras finns i 3 kap. 19-20 §§ skollagen samt 15 § Skolverkets föreskrifter om betygs katalog).

Av Skolverkets föreskrifter om betygs katalog framgår bland annat att i årskurserna 7–9 i grundskolan ska siffran 2 anges i ämnesblocken samhällsorienterande ämnen och naturorienterande ämnen. Vidare framgår att siffran 2 även ska anges i det av ämnena svenska eller svenska som andraspråk som eleven inte läst samt i ämnena moderna språk (elevens val eller språkval), modersmål och teckenspråk när eleven inte läst dessa ämnen. (10 § Skolverkets föreskrifter [SKOLFS 2011:123] om betygs katalog).

Skolinspektionens bedömning

Av betygs katalogen och av intervju med lärare och rektorn framgår att lärare utan legitimation beslutar om betyg i samråd med legitimerad lärare varför Skolinspektionen bedömer att huvudmannen har följt föreläggandet i denna del. Av betygs katalogen framgår även att betyg dokumenteras genom signaturer i betygs katalogen varför föreläggandet har följts även i denna del.

Utredningen visar dock att datum för betygsättning saknas helt och att enbart datum för samråd framgår av betygs katalogen. Föreläggandet har därmed inte följts i delen avseende datum för betygsättning, vilket innebär att det fortsatt finns brister avseende datum för betygsättning.

Vidare bedömer Skolinspektionen att siffran 2 inte används på korrekt sätt enligt Skolverkets föreskrifter, vilket utgör en ny brist inom området betygs katalogen.

Utredning vid upprepat ordningsstörande beteende

Skolinspektionens tidigare beslut

I beslut från 10 maj 2023 konstaterade Skolinspektionen att det fanns brister i skolans arbete med utredning när elever upprepat stört ordningen. I de flesta fall utreddes inte upprepat ordningsstörande beteende.

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att endast en elev vid upprepade tillfällen stört ordningen, uppträtt olämpligt och gjort sig skyldig till allvarigare förseelser på ett sätt som föranlett att en utredning genomförts.

Av intervju med rektorn framgår att en elev utretts för ordningsstörande beteende. Rektorn anser att eleverna på skolan generellt inte har något upprepat ordningsstörande beteende, men eleverna är känsliga för intryck och kan bli störda av att någon ger ljud ifrån sig eller har ett normbrytande utseende. Det kan även handla om att eleverna är osams vid ett specifikt tillfälle, vilket rektorn inte anser vara ett ordningsstörande beteende. Om en elev upplever sig bli störd får denne flytta sig till ett annat rum. Av intervju med rektorn framgår vidare att för att en elev ska utredas för ordningsstörande beteende ska eleven utgöra en risk, exempelvis att eleven eldar inomhus eller har med sig farliga föremål till skolan.

Av intervju med elevhälsan framgår att det finns elever som upprepat stör ordningen men att de har dokumenterade svårigheter som skolan redan känner till och som är orsaken till det ordningsstörande beteendet.

Av intervju med lärare framgår att det är vanligt förekommande att elever stör ordningen och att eleverna som stör då ges undervisning i ett annat rum. Vidare framgår av intervju med lärarna att de inte har varit delaktiga i någon utredning avseende upprepat ordningsstörande beteende och att eleverna inte utreds beror på att beteendet bottnar i elevernas diagnoser. Lärarna uppger vidare att en av anledningarna till att skolan har hög personaltäthet med olika kompetenser är att skolenheten har elever som upprepat stör ordningen. Lärare uppger att de punktmarkerar elever och försöker bryta negativa mönster.

Av intervju med några elever framgår att det finns flera elever som upprepat stör ordningen och att lärarna försöker stoppa bråk. Om en elev stör ordningen kan den få sätta sig i ett annat rum. Några andra elever uppger att det oftast är samma elever som upprepat stör ordningen men att det inte är så vanligt förekommande. Om elever stör ordningen kan de antingen bli ombedda att sitta i ett annat rum eller så väljer de det själva.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om en elev i grundskolan vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarigare förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd

enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. (5 kap. 9 § skollagen).

Av förarbetena till skollagen framgår att i de fall en elev vid upprepade tillfällen stör ordningen eller fortsätter med ett sådant olämpligt uppträdande som berättigar till utvisning (7 §) eller kvarsittning (8 §) är rektorn, enligt första stycket, skyldig att se till att händelseförloppet utreds. I förekommande fall ska samråd ske med elevens vårdnadshavare. Uppgifter som framkommer vid utredningen bör självfallet dokumenteras skriftligt. (prop. 2009/10:165 s. 683).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det fortsatt finns brister i skolans arbete med utreda saken när elever upprepat stört ordningen. Huvudmannen uppger i sina synpunkter på Skolinspektionens tjänsteanteckning att det endast varit en elev som stört ordningen de första månaderna på höstterminen 2023 och där saken har utretts, vilket är i linje med vad rektorn har uppgett. Av intervjuer med elevhälsa, lärare och elever framgår dock att det finns flera elever som vid upprepade tillfällen stört ordningen och lärarna uppger att elever som stör ordningen inte får vara kvar i klassrummet utan ges undervisning i ett annat klassrum. De situationer som beskrivs av personalen på skolan är sådana som enligt förarbetena till skollagen ska utredas. Skolinspektionen anser därför att det fortsatt föreligger brister gällande att rektorn ser till att utreda saken när elever vid upprepade tillfällen stört ordningen.

Praktisk arbetslivsorientering

Av intervju med elever, lärare och vårdnadshavare framgår att skolan inte anordnar praktisk arbetslivsorientering (prao) till eleverna. Vårdnadshavarna uppger att de efterfrågat vilka praoplatser som skolan erbjuder men att de inte har fått något svar. Rektorn uppger att elever får genomföra prao men att skolan inte tillhandahåller några prao-platser och att väldigt få vill ha det på grund av social problematik. Om elever har prao är det hos någon släkting eller vårdnadshavare till eleven.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att huvudmannen ansvarar för att praktisk arbetslivsorientering (prao) anordnas för alla elever under sammanlagt minst tio dagar från och med årskurs 8. Syftet med prao är att eleverna ska få kunskaper om arbetslivet inför kommande studie- och yrkesval. Prao för en elev ska i första hand anordnas på en arbetsplats och i andra hand genom att eleven deltar i undervisning på ett yrkesprogram i gymnasieskolan. Om det finns synnerliga skäl får andra former av arbetslivsorienterande insatser ersätta prao för en elev (10 kap. 8 a § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att eleverna inte erbjuds prao under sammanlagt minst 10 dagar från årskurs 8. Huvudmannen ansvarar för att prao anordnas. Av utredningen i ärendet framgår att huvudmannen inte tagit det ansvaret och att berörda elever inte erbjudits prao. Huvudmannen har således inte fullgjort sina skyldigheter i den delen. För det fall prao inte kan anordnas på en arbetsplats ska eleven istället delta i undervisning på ett yrkesprogram i gymnasieskolan. Det har inte heller framkommit att det skulle föreligga synnerliga skäl att någon elev inte skulle kunna delta i prao och det har inte heller framkommit att några andra arbetslivsorienterade insatser för att ersätta prao har vidtagits. Mot den bakgrunden bedömer Skolinspektionen att den omständigheten att huvudmannen inte anordnar prao för eleverna är en ny brist.

Avhjälpta brister

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen avhjälpt bristerna i Skolinspektionens tidigare beslut avseende skolans val, fjärrundervisning, förebyggande arbete för att skapa trygghet och studiero samt anmälan av kränkande behandling. Enligt vad som framkommit i Skolinspektionens utredning sker inte längre någon undervisning i ämnet skolans val. Huvudmannen bedriver inte längre någon fjärrundervisning. Ordningsregler har utarbetats och följts upp under medverkan av elever. Eleverna har även varit delaktiga i arbetet med skolans plan mot kränkande behandling. Rektorn har beslutat om skriftliga rutiner för omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. Av utredningen framgår också att lärare eller annan personal som får kännedom om kränkningar anmäler detta till rektorn samt att rektorn anmäler detta vidare till huvudmannen som utreder kränkningarna och i förekommande fall vidtar åtgärder.

Val av ingripande

Av 26 kap. 13 § första stycket skollagen framgår att Skolinspektionen får återkalla ett godkännande som myndigheten har meddelat enligt skollagen om ett föreläggande enligt 26 kap. 10 § skollagen inte har följts och missförhållandet är allvarligt.

Av förarbetena till skollagen framgår att om tillsynsmyndigheten bedömer att huvudmannen inte har följt ett föreläggande enligt 10 §, prövas frågan om återkallelse enligt 13 §.

Enligt 26 kap 16 § skollagen får Skolinspektionen besluta om att ett beslut om återkallelse ska gälla trots att det inte vunnit laga kraft.

Skolinspektionen angav i beslut den 10 maj 2023 att bristerna utgjorde ett allvarligt missförhållande och beslutade att förelägga Båktorp Aktiebolag att vidta angivna åtgärder för att åtgärda bristerna. Även om Båktorp Aktiebolag nu avhjälpt några av bristerna som konstaterades i beslutet så bedömer Skolinspektionen att Båktorp Aktiebolag till övervägande del inte har följt Skolinspektionens beslut om

föreläggande den 10 maj 2023. Bedömningen av om föreläggandet har följts är en helhetsbedömning och det är inte avsett att situationer där huvudmannen delvis följt föreläggandet ska falla utanför tillämpningsområdet (prop. 2021/22:45 s. 59).

Skolinspektionen bedömer att det alltjämt föreligger allvarliga och omfattande brister i utbildningen vid Båktorp skola. Att undervisning på skolan inte bedrivs av anställda lärare som även är ansvariga för undervisningen, att eleverna inte ges den garanterade undervisningstid de minst har rätt till, att undervisningen inte utgår från syfte och centralt innehåll i kursplanerna är brister inom grundläggande delar av skolans verksamhet. Huvudmannen har inte förmått avhjälpa bristerna och nya allvarliga brister har tillkommit. Att eleverna i flera ämnen sedan fått betyg trots att de inte tagit del av hela det centrala innehållet är vidare allvarligt ur ett rättssäkerhetsperspektiv och ett sådant agerande skadar förtroendet för betygssystemet som helhet.

Skolinspektionen bedömer även att de brister som konstaterats inom arbetet med särskilt stöd, utredning av frånvaro och utredning av ordningsstörande beteende är allvarliga. Om elevers behov av stöd, frånvaro eller ordningsstörande beteende inte utreds saknas underlag för att vidta åtgärder för att eleverna ska få rätt stöd och det blir svårare att sätta in rätt insatser. Även inom dessa områden har huvudmannen inte förmått vidta tillräckliga åtgärder för att avhjälpa bristerna sedan Skolinspektionens tidigare beslut vilket innebär att bristerna fått fortgå under en längre tid. Skolinspektionen konstaterar att det också kvarstår brister gällande hur betyg dokumenteras i betygskatalogen.

Skolinspektionen bedömer också att det finns brister som visar på ett bristande ansvarstagande från rektorn och huvudman. Det gäller exempelvis bristerna inom praktik arbetslivsorientering och språkval där huvudmannen inte tagit sitt ansvar för att tillhandahålla dessa delar.

Som framgår ovan har flertalet brister som allvarligt påverkar elevernas möjlighet att nå målen för utbildningen pågått under en längre tid, vilket får till följd att eleverna inte får den utbildning de har rätt till. Därutöver har Skolinspektionen konstaterat nya allvarliga brister i verksamheten där huvudmannen visat bristande ansvarstagande. Skolinspektionen har därvid också beaktat att huvudmannen i övervägande delar inte förmått efterkomma Skolinspektionens tidigare föreläggande.

Skolinspektionen bedömer att bristerna sammantaget på ett allvarligt sätt rubbar förutsättningarna för utbildningen vid skolenheten och att dessa brister utgör ett allvarligt missförhållande. Huvudmannen har inte åtgärdat huvuddelen av de brister som påtalades i Skolinspektionens tidigare föreläggande och nya allvarliga brister har tillkommit.

Skolinspektionen bedömer, med hänsyn till bristernas art och omfattning, att ett beslut om återkallelse är proportionerligt. Båktorp Aktiebolags godkännande att bedriva utbildning för elever i årskurs 7-9 i grundskolan ska därför återkallas.

Ett återkallande av huvudmannens godkännande att bedriva verksamhet är ett ingripande beslut som påverkar de elever som går på skolan. Ett sådant beslut medför att eleverna måste byta skola. Det är emellertid angeläget att eleverna får sin rätt till en likvärdig utbildning av god kvalitet tillgodosedd. Elevernas hemkommuner ansvarar för att alla elever i kommunen erbjuds utbildning. Skolinspektionen bedömer att de skäl som finns för återkallelse väger tyngre än de negativa konsekvenser beslutet kan få för eleverna. Skolinspektionen bedömer alltså att ett beslut om återkallelse är förenligt med barnets bästa. Skolinspektionen uppmanar också eleverna att ta kontakt med sina respektive hemkommuner.

När det gäller frågan om när beslut om återkallelse ska gälla gör Skolinspektionen följande överväganden. Med hänsyn till att bristerna drabbar eleverna på den aktuella skolan är det inte lämpligt att eleverna ska påbörja ytterligare en termin i en skolverksamhet med allvarliga brister. Att verksamheten inte får fortsätta i avvaktan på att beslutet ska vinna laga kraft är därmed det alternativ som Skolinspektionen anser medför minst risk för negativa konsekvenser för eleverna och som bedöms vara barnets bästa i det här fallet. Skolinspektionen anser dock att det är rimligt att eleverna får avsluta den innevarande terminen för att ett ordnat mottagande ska kunna säkerställas för de elever som måste fortsätta sin grundskoleutbildning på en annan skola samt för att de elever som går i årskurs 9 ska kunna avsluta sin skolgång på Båktorp skola. Skolinspektionen finner därför skäl att förorda att beslutet ska gälla från och med den 20 juni 2024.

Beslutet har fattats av generaldirektör Helén Ängmo.

Regionjurist Arvid Brogren har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även regionchef Sofie Lindén, chefsjurist Klara Cederlund och utredare Helena Lanver medverkat.

Kopia till

Elevernas hemkommuner

Centrala studiestödsnämnden (CSN)

Bilaga: Hur ni överklagar

Om ni anser att beslutet är felaktigt kan ni överklaga det genom att skriva till förvaltningsrätten. Ställ överklagandet till Förvaltningsrätten i Stockholm, men skicka det till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping eller till skolinspektionen@skolinspektionen.se.

Ange följande i överklagandet:

- Namn, personnummer eller organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer.
- Vilket beslut ni överklagar och ärendets diarienummer.
- Vilken ändring ni vill ha och varför ni anser att beslutet ska ändras.

Om ni anlitar ett ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress och telefonnummer anges.

Överklagandet ska ha kommit in till Skolinspektion inom tre veckor från den dag ni har fått del av beslutet. Om ni företräder det allmänna, t.ex. en kommun, ska överklagandet istället ha inkommit inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid kommer Skolinspektion att pröva om beslutet ska ändras och sedan skicka överklagandet, handlingarna i det överklagade ärendet och eventuellt nytt beslut till Förvaltningsrätten i Stockholm.